

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa

Jansen, Leonard

Coloniæ Agrippinæ, 1725

Casus LXXIX. De Electione, & iis, qui eligere possint.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39911

ad alium pertinere, clarum est possidentem nec validè nec licitè conferre posse, quia est in mala fide, & non tam possessor quàm usurpator rei alienæ. *Garc. c. 5. n. 9. 33. & 37. dixi, capax juris conferendi*, quia Laicus sicut jus conferendi possidere non potest, sic nec præscribere nequidem tempore immemoriali, sed debet docere de titulo, & quamvis ex possessione immemoriali juris decimandi, etiam in Laico præsumatur titulus, id tamen non tenet in jure conferendi. *Garc. Barb. Leur. Zões. de præb. n. 8. Engel. ibid. n. 3.* quia jus decimandi ab Ecclesia etiam Laicis ex privilegio concedi solet, non verò jus conferendi ut-

pote magis spirituale, hinc ex possessione immemoriali quoad jus decimandi faciliùs præsumitur titulus quàm quoad jus conferendi, & Ecclesia dum videtur aliquibus Principibus concessisse jus donandi beneficia, id potiùs de jure Patronatùs quàm de jure conferendi intelligendum est. Demum si Prælatus vel Episcopus, qui communiter habetur pro legitimo, conferat beneficium suo officio annexum, validè confert ob titulum coloratum & errorem communem. *L. Babarius ff. de offi. Præl. c. infamis 3. p. 7. & DD. communiter*, quia Ecclesia tunc supplet defectum propter bonum commune.

CASUS LXXIX.

In Tit. 6. lib. 1. Decret.

De electione & iis, qui eligere possint.

DAphnes super electione varia format dubia, 1. *An extranei jus eligendi acquirere possint præscriptione cum uno actu absque titulo*, 2. *An fundacione*, 3. *An ex consensu Capituli*. 4. *An etiam Laici*, 5. *An impuberes aut nondum Subdiaconi*, 6. *An excommunicati, suspensi, interdicti*, 7. *An religiosi proprietarii*, 8. *An negligentes tempus præfixum*, & quod illud. 9. *An eligentes*
R. D. *Jansen Pars I.*

per abusum secularis potestatis. 10. Quid de eligentibus indignum. 11. Quinam ad electionem vocandi, Quid si non compareant vel protestentur contra tempus præfixum. 12. An vocandi inhabiles. 13. An habiles obligentur comparere. 14. Quid si absentes commodè expectari non possint. 15. An absentes possint constituere procuratorem, an in scriptis vota mittere &c. Pro resol.

QUÆR. I. Quid sit electio?

Tcc

¶. Est

I.

Re. Est personæ idoneæ ad Ecclesiam vacantem per vota Capitularium Canonica vocatio. Vota autem alia dicuntur activa, alia passiva; *activa* sunt illorum, qui eligere possunt; *passiva* illorum, qui possunt eligi, seu capaces sunt dignitatis electivæ.

QUÆR. II. Quinam eligere possint?

Re. Regulariter soli & omnes Capitulares jure non prohibiti, nonnunquam tamen jus eligendi etiam Clericis extraneis, qui non sunt de gremio Capituli, competit, ut 1. *ex privilegio S. Pontificis c. 8. de consuet.* 2. *consuetudine aut præscriptione quadragenaria, c. 3. de causa possess. & propriet.* & quamvis ad quali possessionem juris eligendi sufficiat unus actus, *Barb. in collect. ad c. 3. de causa possess. & prop. numer. 10.* ad complendam tamen præscriptionem quadragenariam requiriti videntur plures actus, & ad minus duo; nam quomodo erit possessio satis continuata, ubi unus tantum intercessit actus, cum tamen actus hi ex natura sua sint iterabiles, nec argui possit patientia adversarii, quando occasio impediendi non fuit, dum scilicet electus 40. annis vixit, & interea nullus alius electionis casus intervenit; de cætero qui est in possessione juris eligendi etiam per unicum tantum actum, ad electionem admitti debet, quia lite pendente nemo fructu suæ possessionis privari debet,

c. 1. & 2. ut lite pendente Engel l. 1. t. 6. à n. 2. Wiefner ibidem n. 51. ubi dicunt ad præscriptionem quadragenariam juris eligendi non requiriti titulum, tum quod *cit. c. cum causa* nullius tituli mentionem faciat, cum tamen ibidem non tantum super possessorio, sed & petitorio, in quo regulariter titulus monstrari debet, actum fuerit; tum quod in juribus incorporalibus scientia & patientia adversarii plerumque loco tituli habeatur. *L. si quis diuturno. 10. ff. si servitus 3. Ex fundatione, scilicet si Patronus Ecclesiasticus in Ecclesia à se fundatâ sibi aut alteri jus eligendi reservet, prout reservare potest. Arg. c. 23. de jurep. Rota decis. 194. numer. 1. p. 2. Fagn. Reiffenst. l. 3. t. 5. à num. 105. 4. Ex pacto vel compromisso eligentium, ut si eligentes omnes in Clericum extraneum v.g. Episcopium compromittant, ut vel solus eligat, vel pro una vice ad coeligendum admittatur; dixi, si omnes; nam si vel unus se opponat, admissio extranei erit nulla. Pirh. l. 1. t. 6. num. 53. Schmalzgruber ibid. num. 7. dixi 2. pro una vice; nam Capitulares jus eligendi sine solemnitatibus Canonice à se in perpetuam abdicare non possunt, quia hoc jus non tam favore eligentium quam Ecclesiæ, cui melius per electionem quam per aliam provisionem consultum est, conceditur: Engel sup. qui extra gremium ad dignitatem aliquam evehitur, jus eli-*

2.

3.

eligendi sibi nequidem cum consensu Capituli reservare potest, ut clarè habetur *c. 47. de elect.* nec obstat, quòd Capitulares Clericum extraneum ad eligendum admittere possint, nam id pro unâ vice etiam concedi posset Capitulari ad dignitatem alibi electo, nam *cit. c. 47.* tantum prohibet jus eligendi concedi ad dies vitæ, ne sit quasi duplex Canonicus vel Monachus participans jura utriusque Collegii. *Pirhing num. 14. 70. Andreas Rob. Konig ibid. n. 4.* Laici jus eligendi nec pacto, nec fundatione, nec quacunque donatione consequi possunt, *c. 51. de elect.* imò nec consuetudine immemoriali, cum spiritualia possidere nequeant, sine possessione autem non procedat præscriptio. *c. 7. de prescrip.* quòd verò sæculares privilegio Apostolico ad ritè eligendum quemadmodum ad jus Patronatûs & similia jura spiritualia qualificari possint, docet *Engel n. 4. Schmalzg. n. 16. à n. 4. h. t.* & olim factum fuisse perhibet *c. 13. 18. 22. § 23. dist. 63.*

QUÆR. III. Quinam à jure prohibeantur eligere?

5. R. Prohibentur plures & quidem ex triplici capite, ob inhabilitatem, ob censuram, ob culpam. Ob inhabilitatem ab electione arcen-
tet 1. impuberes per *c. 34. de elect.* nec obstat, quòd fortè malitia suppleat ætatem, nam Canon non distinguit, *Zoës. numer. 3. h. t.*

2. Excluduntur Subdiaconatûs Ordine non initiati, *Trid. Sess. 22. c. 4. de refor.* dispensatus in ætate ad Ordinem suscipiendum non censetur dispensatus ad electionem, ut habet communis, quia dispensatio est strictæ interpretationis, etsi oppositum non improbabiliter teneat *Schmalzg. n. 11.* quia inhabilitas eligendi videtur esse ex defectu Ordinis, non ætatis; ex longâ tamen consuetudine apud Regulares admitti posse professos nondum in majoribus constitutos, docet *Engel numer. 6.* Ob censuram eligere non possunt 1. Excommunicati excommunicatione majore. *c. 24. § 29. h. t.* minor excommunicatio, cum non exercitio officii sed tantum Sacramentorum susceptione privet, non obstat electioni activæ. *c. fin. de Clerico excom.* 2. Suspensi ab officio, & multò magis suspensi ab officio & beneficio. *c. 16. in fine h. t.* non autem suspensi à beneficio tantum, nam suspensio à beneficio tantum privat fructibus percipiendis, eligere verò non est fructus beneficii, sed potius actus officii vel quasi jurisdictionis, *Barb. l. 1. c. 19. n. 59. 3.* Interdicti interdicto personali, quod importat suspensionem, *d. c. 16.* interdictum locale non impedit electionem, eò quòd solum prohibeat administrationem quorundam Sacramentorû & Sepulturæ Ecclesiasticæ, si tamè quis in loco interdicto celebret

fit irregularis & voce activâ & passivâ privatatur per *c. is qui 18. §. is verò de sent. excom. in 6. Wiestner. post extrav. Martini V. ad evitanda, excommunicati, suspensi, interdicti, irregulares ad eligendum admitti possunt, nisi sint denunciati aut per exceptionem repellantur, Pirhing numer. 31, c. econtrâ si vitandus seu denunciatus scienter admittatur tota electio est ipso jure nulla secundum Suar. Nav. Barb. &c. secundum Laym. verò quest. can. 26. tantum irritanda, quia actu irritam esse nullo jure expressum est: si talis admittatur ignoranter vel ex metu gravi, solum votum excommunicati habetur pro non dato, electione in suo vigore permanente. Ob culpam*

7. jus eligendi amittunt 1. Religiosi proprietarii, hi enim biennio voce activâ & passivâ privantur. *Trid. Sess. 25. de regul. c. 2. 2.* Qui scienter negligunt tempus à jure præfixum, eligentes autem ad Ecclesiam Cathedralis seu Episcopalem, item ad Ecclesiam Regularem habent à die notitiæ vacantis Ecclesiæ tres menses, eligentes ad aliam Prælaturam quæcumque non Episcopalem neque regularem in Ecclesia sive Cathedrali sive Collegiata habent sex menses, quo tempore si non eligant, jus eligendi pro ea vice ipso jure devolvitur ad Superiorem, cuius aliàs erat Electionem confirmare, ita tamen ut ex eadem Ecclesia teneatur aliquæ Prælatum eligere, si

idoneam habeat, cæteroquin ex alia, *c. 41. h. t.* quòd si electio intra trimestre vel semestre facta effectum non habuit, eò quòd electus eam vel acceptare noluerit, vel mortuus sit, conceditur novum integrum trimestre pro celebrandâ electione, dummodo non fraudulenter actum fuerit, ut si studiosè ultimo die eligant illum quem sciunt non accepturum, ut sic novum currat tempus electionis. *c. 26. h. t. in 6. 3.* Ab officijs & beneficijs per sententiam judicis ad triennium sunt suspendendi, & ipso facto jure eligendi pro illa vice privantur, qui scienter & spontè eligunt per abusum sæcularis potestatis, id est, petunt vel admittunt Laicos v. g. Principem vel ejus Commissarios, qui se cum autoritate ingerunt electioni & eligentium libertatem impediunt. *c. 43. h. t.* ubi etiam consentiens electioni de se factæ per abusum sæcularis potestatis inhabilitatur ipso jure ad quæcumque dignitatem Ecclesiasticam, donec cum eo dispensetur, & electio ejusmodi irrita declaratur, quòd adeo verum est, ut nec consuetudo in contrarium valeat, *c. 56. h. t.* si tamen eligentes per errorem vel gravem metum sæculares admiserint, pœnam non incurrunt, & valet electio quoad vota Capitularium non verò Laicorum, modò eorum præsentia libertatem electionis non impediverit; hâc enim

va-

valet *regula 37. in 6.* quòd utile per inutile non vitietur; attamen consultum est, ut Capitulares tali casu protestentur Laicorum vota non valitura, ne dum gravem metum aut violentiam probare non possunt, censeantur liberè consensisse, ideoque dictam pœnam incurrisse: potest verò permitti, ut Laicus quâ testis, Notarius, Juris Consultus & protector, absque tamen voto, electioni assistat; imò *Laym. quest. Can. 22. Engel. num. 3. Konig n. 20. Schmalzg. num. 5.* non improbant consuetudinem, quæ in aliquibus locis invaluit, ut nempe electio novi Prælati tam celebranda quàm celebrata Principi vel patrono Laico intimari ejusque desuper consensus peti debeat, *p. c. c. 51. in fine h. t.* modò per eam nihil derogetur Ecclesiasticæ libertati, & Princeps vel Patronus Laicus consensus super electione celebrandâ vel celebratâ à se postulatum non denegat, nisi Canonicum adsit impedimentum. 4. Qui scienter eligunt Episcopum indignum, maximè ob defectum natalitium, scientiæ, & morum, ipso jure ad triennium sunt suspensi ab omnibus beneficiis in illa Ecclesia obtentis, & pro illâ vice devolvitur ad Superiorem, *c. 23. h. t.* si verò contingat, quòd dignus à minore parte tali casu electus electionem non acceperit, moriatur, vel occulto impedimento laboret, jam alii Capitulares, qui priùs indignum elegerant, amplius excludi non poterunt,

10.

Laym. Pirh. num. 52. Ratio est, quia excluduntur tantùm à prima electione, quæ jam à minore parte peracta fuit: imò docet cit. *Pirh. nu. 51.* quòd privati voce propter electionem indigni, si ab aliis liberè admittantur, etiam primâ vice validè votare queant; si enim Capitulares possint extraneos admittere, quare non Concapitulares voce privatos. *c. 40. h. t.* nec obstat, quòd per triennium sint suspensi à beneficiis, nam electio non est actus beneficii. 510, Etiam eligentes ad Dignitates & Prælaturas Episcopatu inferiores scienter indignum, ex communiore sententia incurrunt supradictas pœnas, exceptâ solâ suspensione, quam incurrunt soli eligentes Episcopum indignum. *c. 7. 18. 37. h. t. in 6.* docet quidem *Passerinus* apud *Engel. l. c.* Regulares & alios ad Dignitatem Episcopatu inferiorem eligentes nullam ex dictis pœnis incurrere, sed puniendos esse solâ pœnâ arbitrariâ; at jura citata sunt nimis clara.

QUÆR. IV. Quinam ad electionem vocari debeant?

11. 12. Vocandi sunt omnes Capitulares, qui *debent, volunt, & commodè possunt* interesse, *c. 42. h. t.* & quidem si vel unus è vocandis negligatur, seu non vocetur, eo vel ejus successore prosequente contemptum, electio licet à majore parte Capituli facta aut etiam confirmata sit, est irritanda, cum plus in talibus consueverit contemptus unius obesse, quàm

T t t ;

mul-

multorum contradictio in præfenti, c. 36. h. t. nisi contemptus ob bonum pacis malit suo juri resignare & electioni consentire c. 48. h. t. nec citatio facta præsumitur, sed probari debet ab electoribus, quòd si ob unius vel alterius neglectum electio cassetur, non devolvitur ad Superiorem, sed redit ad Capitulum. *Passer. Leur. p. 2. qu. 314.* Si absentes legitime citati tempore præfixo comparere nolint, soli præfentes electionem efficiunt; nec obstat, quòd fortè major pars sit absens; cum enim sint legitime citati & mora in electionibus sit periculosa, sibi imputent, quòd ad terminum præfixum per se vel procuratorem non comparuerint. *Pirh. num. 126.* quod maximè procedit, si major pars per minorem vocata dicat se nolle eligere, vel electioni interesse, per c. 19. V. item cum post. h. l. aut si in litteris citatoriis expressum fuerit, quòd non obstante absentum contumaciâ ad negotium electionis procedendum sit; hæc enim comminatio designat citationem peremptoriam l. 71. ff. de jud. quod si tamen vel unus protestetur & appeller à tempore præfixo, si non inestet terminus electionis, aut periculum aliquod, audiendus erit, aliàs centebitur contemptus. *Passerin. 12. Leur. qu. 311. Dixi 1.* Ad electionem vocandos esse, qui electioni interesse debent, hoc est, qui de facto jus eligendi habent vel sunt in quasi possessione juris eligendi. c. 55. h. t. idque

ante & post motam litem super jure eligendi *Schmalzg. n. 10. V. Cas. 77. nn. 22. & Cas. 78. n. 24.* econtrà inhabiles seu privati jure eligendi, si negligantur, non poterunt agere de contemptu. c. 18. h. t. quæ doctrina obtinet, etiamsi prius discussum non sit, an non citati, inhabiles aut privati sint aut non sint, modò postea convinci possint. *Gonzal. in d. c. 18. n. 11. Leur. q. 309. Dixi 2do, & volunt,* quia cum cuilibet juri suo renunciare concessum sit, nemo inivitus electioni interesse cogitur aut cogi potest, nisi vel statuto aut consuetudine particulari aliud introductum fuerit, aut certè ob specialem aliquam causam viduatæ Ecclesiæ intersit, ut omnes ad electionem accedant. *Pirh. n. 126. Dixi 3. & 14. possunt* commodè interesse, unde qui commodè aut sine periculo vocati vel expectari non possunt, eò quòd timeantur factiones, scismata, intrusiones, vel abusus Laicæ potestatis, sine iis ad electionem procedendum erit per c. quia propter c. sicut 28. h. t. *Pirh. n. 127.* de cætero sicut consuetudine induci potest, ut absentes omninò non vocentur, teste *Pavor. in c. 35. h. t.* ita de facto in pluribus locis obtinuit, ut omnes sive in sive extra provinciam existentes licet remotissimi debeant citari, dummodo intra tempus à jure statutum adesse possint: proinde hac in re non tam dispositio juris communis, quàm cujuslibet Ecclesiæ usus attendendus erit &c. *Notandum* autem, quòd

quòd iustè impediti procuratorem constituere possint, qui regulariter debet esse de Capitulo, & perentibus cæteris Capitularibus in animam principalis jurare, quòd is personaliter accedere non potuerit. *c. 42. h. t.* procuratorem extraneum Capitulares acceptare non tenentur, etsi nullus de Capitulo absentis procurator esse velit. *c. 46. h. t. in 6.* ubi etiam disertè statuitur procuratorem non posse alium suo, alium principalis nomine eligere. sed pro se & principali eadem conscientiam digniorem eligere debere, nisi speciale mandatum habeat de certa persona eligenda, tunc enim illam principalis nomine eligere debet; absentes autem per litteras votum dare non possunt, tales enim litteræ deberent aperiri & manus scribentis à Capitulo recognosci, quod est contra formam scrutini, in quo vota debent dari sigillatim & secretò, & ejusmodi votum in scriptis datum præveniret ipsum scrutinium. *d. c. 46.* in electionibus tamen regularium, in quibus forma scrutini tam

exactè non servatur, sed scedulæ ob signatæ in unam urnam conjiciuntur, votum in scriptis ab ægroto vel absente mitti potest, *Laym. q. can. 44.* & quia *Trid. sess. 25. de regul. c. 6.* statuit sub pœna nullitatis, ut electio regularium fiat per vota secreta; hinc regularis absens non poterit constituere procuratorem cum mandato speciali de eligendâ certâ personâ, bene tamen cum mandato generali de eligenda persona, quæ procuratori dignior visa fuerit: Procurator cum mandato generali etiam mandantem eligere potest, & quamvis procurator specialis subdelegare possit, non tamen generalis, quia industria ipsius personæ electa est, eò quòd suo iudicio teneatur eligere quemcunq; digniorem. *Pirh. n. 150.* ubi dicit eundem etiam posse compromittere & sub alijs formis quàm scrutini consentire; e contra procurator cum speciali mandato non potest sub alia forma quàm scrutini in electionem consentire, cum hæc sola ei intelligatur de mandata *c. penult. v. de cert. h. t.*

CASUS LXXX.

In Tit. 8. § 9. lib. 3. § tit. 6. lib. 1. Decret.

De Ecclesia vacante & persona ad eam eligenda.

E Atius Decanus dubitat, 1. An possit conferre beneficia solo jure vel facto vacantia, 2. Vel promittere possit beneficium primò vacaturum. 3. An Capitulum sede vacante possit Confessarios approbare, electiones confirmare, resignationes, permutationes recipere, beneficia Episcopi conferre, dimissoriales concedere, Episcopo extraneo in sua Dia-